

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 218/2010-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. júna 2010 predbežne prerokoval sťažnosť B. Č., S., pre namietané porušenie jeho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 11 K 136/04 a v konaní vedenom na Okresnom súde Skalica pod sp. zn. 2 C 46/08 a namietané porušenie jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 11 K 136/04 a v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 6 Obo 21/09 a jeho uznesením zo 16. marca 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť B. Č. v celosti o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. júla 2009 doručená sťažnosť B. Č. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho

základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 11 K 136/04 a v konaní vedenom na Okresnom súde Skalica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 2 C 46/08 a namietané porušenie jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom na krajskom súde pod sp. zn. 11 K 136/04 a v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 6 Obo 21/09 a jeho uznesením zo 16. marca 2009 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že na majetok sťažovateľa bol uznesením krajského súdu zo 16. decembra 2005 vyhlásený konkurz. Pri jeho doručovaní sťažovateľovi sa uplatnila fikcia doručenia a podľa vyznačenej doložky nadobudlo právoplatnosť 23. januára 2006. Sťažovateľ v sťažnosti tvrdí, že originál (prvopis) tohto uznesenia mu bol doručený až 16. januára 2009, proti ktorému podal v lehote určenej v poučení uznesenia odvolanie s tým, že odôvodnenie odošle poštou najneskôr 17. marca 2009. Ani krajský súd, ani najvyšší súd ako odvolací súd ho nevyzvali na doplnenie dovolania a neuložili mu termín na doplnenie odvolania, z čoho vyvodzuje porušenie označených práv a svoj názor opiera o nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 128/07. Najvyšší súd uznesením zo 16. marca 2009 jeho odvolanie odmietol ako oneskorene podané napriek tomu, že podľa jeho názoru na to neboli splnené zákonné podmienky. V tejto súvislosti sťažovateľ spochybňuje uplatnenie fikcie doručenia v prípade uznesenia o vyhlásení konkurzu doručovaného fyzickej osobe, ktorej aplikácia je v tomto prípade podľa jeho názoru (a podľa názoru „výslovných odborníkov na konkurzné právo“) vylúčená. Ako uvádza: *„Zásadne odmietam ako výslovne nepravdivé tvrdenie predsedníčky senátu z odvolacieho súdu, že mi mal zaslať súd prvého stupňa odpis uznesenia o vyhlásení konkurzu, (a že jeho doručenie, pozn.) nezakladá úpadcovi právo na podanie odvolania od dátumu doručenia týchto listinných dokladov.“*

3. Porušenie základného práva na zákonného sudcu sťažovateľ odôvodnil vo vzťahu ku konaniu na krajskom súde takto:

„Vec bola pod číslom konania 11K 136/04 pridelená zákonnej sudkyňi JUDr. H. K.. Zásadne namietam tú skutočnosť, že odo dňa 5.1.2005 vo veci konala a aj uznesenie zo dňa 16.12.2005 pod horeuvedeným číslom vydala nezákonná sudkyňa JUDr. L. N., pretože jedinou zákonnou sudkyňou v predmetnej veci bola stanovená JUDr. H. K.. Dôvod uvedený na zázname zo dňa 5.1.2005 a podpísaný jedinou sudkyňou JUDr. L. N. nemôže byť relevantným právnym dôvodom na zmenu zákonného sudcu. Podľa nášho názoru zmena sudkýň nastala nedôvodne, v rozpore so zákonom, pretože zmena nenastala opatrením predsedu súdu, ale podľa nášho názoru svojvoľným postupom uvedených sudkýň, a navyše JUDr. K. predmetný záznam ani nepodpísala. Od tohto momentu ide podľa nášho názoru o konanie v rozpore s článkom 48 odsek 1 Ústavy SR - porušením práva na zákonného sudcu, ktorým je jedine JUDr. K. a nie nezákonne a svojvoľne ustanovená JUDr. N..“

Porušenie základného práva na zákonného sudcu vo vzťahu ku konaniu na okresnom súde sťažovateľ odôvodnil takto:

„Dňa 20.4.2006 podal správca konkurznej podstaty Návrh na vyporiadanie BSM medzi úpadcom B. Č. a jeho manželkou L. Č. Odo dňa 2.1.2008 vec bola daná na Okresný súd v Skalici a je vedená pod číslom konania 2C 46/2008. Aj v tejto právnej veci koná nezákonná sudkyňa Mgr. J. B., pretože podľa môjho názoru prišlo medzi týmito sudkyňami k svojvoľnej zámene predmetného spisu o čom svedčia listinné dôkazy, ktoré zasielam. V celom spise nie je zmienka o úprave, že by predmetnú zmenu opatrením vykonal predseda Okresného súdu v Skalici. Z uvedeného dôvodu je Mgr. J. B. nezákonnou sudkyňou.“

4. V petite sťažnosti sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd vyslovil, že ním označené práva boli porušené okresným súdom, krajským súdom aj najvyšším súdom, a žiada, aby ústavný súd zrušil uznesenie najvyššieho súdu zo 16. marca 2009 a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Taktiež žiadal, aby ústavný súd vydal „... predbežné opatrenie, aby žiadny z citovaných súdov nepokračovali v konaní do meritórneho rozhodnutia ústavného súdu“. Uvedené žiadal z dôvodu, že „už mi vznikli značné škody a ďalším pokračovaním by mi vznikli ďalšie nenapraviteľné škody nehovoriac o tom, že už mi značné škody vznikli doteraz nie mojím zavinením“.

II.

5. Keďže sťažnosť s prílohami nebola dostatočným podkladom na rozhodnutie o jej prijatí alebo odmietnutí, ústavný súd vyzval krajský súd a okresný súd, aby sa k nej vyjadrili a zaslali príslušné súdne spisy.

6. Krajský súd vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 29. decembra 2009 uviedol, že sťažovateľ „... *podal odvolanie proti uzneseniu o vyhlásení konkurzu, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 Obo 208/2006 z 31. júla 2006 tak, že odvolanie dlžníka (sťažovateľa, pozn.) odmietol ako oneskorene podané. K tomuto záveru dospel odvolací súd po preskúmaní doručovania napadnutého uznesenia. Dlžník podal dňa 16.2.2009 odvolanie proti uzneseniu o vyhlásení konkurzu, o ktorom najvyšší súd rozhodol uznesením sp. zn. 6 Obo 21/2009 zo 16. marca 2009 tak, že odvolanie dlžníka odmietol. Súčasne vo svojom odôvodnení uviedol zdôvodnenie, prečo odmietol odvolanie proti uvedenému uzneseniu. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 4.5.2009. Krajský súd je uznesením najvyššieho súdu viazaný. Po uvedenom rozhodnutí o vyhlásení konkurzu, úpadca začal voči konajúcej sudkyňi písať rôzne sťažnosti, kde uvádzal nepravdy alebo polopravdy a takýmto spôsobom chcel podľa jej názoru zabrániť pokračovaniu v tomto konkurznom konaní.“. Vo vzťahu k sťažnostnej námietke týkajúcej sa tvrdeného porušenia základného práva na zákonného sudcu predsedníčka krajského súdu pripojila k svojmu vyjadreniu protokol vyhotovený na základe rozvrhu práce na rok 2005, v zmysle ktorého nevybavené veci po JUDr. H. K. uvedené v jeho prílohe (teda vrátane konkurzu na majetok sťažovateľa) boli pridelené JUDr. L. N..*

7. Okresný súd vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 10. mája 2010 uviedol, že sťažovateľ mal v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov vedenom na návrh správcu konkurznej podstaty proti odporkyňi (L. Č.) postavenie vedľajšieho účastníka. K veci uviedol, že vec pôvodne napadla na Okresný súd Senica a v dôsledku delimitácie súdov bola 4. januára 2008 postúpená na Okresný súd Skalica a v elektronickej podateľni náhodným výberom bola pridelená sudkyňi JUDr. B. M. Ďalej uviedol: „*Za účelom vyrovnania – odstránenia nerovnomerného zaťaženia sudcov bola*

uvedená vec na základe Opatrenia č. 1 k Rozvrhu práce na rok 2008 zo dňa 14.1.2008 (Spr 5/2008) zastupujúcej predsedníčky súdu Mgr. S., v rámci prerozdelenia vecí náhodným výberom prostredníctvom elektronickej podateľne pridelená na vybavovanie zákonnej sudkyňi Mgr. J. B., ktorá vo veci od uvedeného obdobia koná. Takýmto spôsobom bolo prerozdelených viacero vecí.“ Predseda okresného súdu k vyjadreniu pripojil aj spomenuté opatrenie č. 1 k rozvrhu práce zo 14. januára 2008.

III.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

9. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým

zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. K postupu najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Obo 21/2009 a jeho uzneseníu o odmietnutí odvolania zo 16. marca 2009

Pre účely posúdenia tejto sťažostnej námietky sa ústavný súd oboznámil s obsahom súdneho spisu krajského súdu v konkurznom konaní. Z jeho obsahu je zistiteľné, že krajský súd doručoval uznesenie o vyhlásení konkurzu zo 16. decembra 2005 sťažovateľovi do vlastných rúk s doručenkou. V dôsledku dvoch neúspešných pokusov o doručenie (21. a 22. decembra 2005) bola zásielka uložená v deň druhého neúspešného doručovania na pošte. Keďže si sťažovateľ zásielku v odbernej lehote neprevzal, táto bola vrátená krajskému súdu. Sťažovateľ podal proti uzneseniu o vyhlásení konkurzu prvé odvolanie 10. júla 2006. Najvyšší súd toto odvolanie odmietol ako oneskorene podané uznesením sp. zn. 6 Obo 208/06 z 31. júla 2006, pričom na odôvodnenie tohto uznesenia uviedol: *„Napadnuté uznesenie bolo doručované do vlastných rúk na adresu, ktorá bola uvedená v živnostenskom registri ako miesto podnikania. Z doručenky je zrejmé, že pošta neúspešne doručovala zásielku dlžníkovi 21. decembra 2005 s opakovaným neúspešným doručovaním 22. decembra 2005. Tento deň bol dňom uloženia doporučene podanej zásielky na pošte v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p. a tretí deň od uloženia sa písomnosť považuje za doručeníu. Od tohto dňa začala plynúť pätnásťdňová lehota na podanie odvolania. Posledným dňom lehoty bol 9. január 2006.“* Vo vzťahu k tomuto uzneseniu sa sťažovateľ nedomáhal ústavno-súdnej ochrany svojich práv, a keďže ústavný súd je viazaný sťažnosťou (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde), ani sa ním nezaoberal.

11. Vychádzajúc z obsahu sťažnosti sa však ústavný súd zaoberal uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí odvolania sp. zn. 6 Obo 21/09 zo 16. marca 2009. V tomto uznesení najvyšší súd zhodne s uznesením z 31. júla 2006 skonštatoval, že uznesenie o vyhlásení konkurzu bolo odvolateľovi doručené uložením na pošte, a to tretím dňom od uloženia, t. j. 25. decembra 2005. Ďalej uviedol: *„Súd prvého stupňa zaslal úpadcovi*

15. decembra 2008 opätovne všetky listinné doklady, medzi ktorými bol aj odpis uznesenia o vyhlásení konkurzu. Úpadca proti uzneseniu o vyhlásení konkurzu podal odvolanie 11. februára 2009. To, že súd prvého stupňa zaslal úpadcovi požadované všetky listinné doklady vrátane uznesenia o vyhlásení konkurzu, nezakladá úpadcovi právo na podanie odvolania od dátumu doručenia týchto listinných dokladov. Odvolacia lehota mu začala plynúť od 25. decembra 2005 a uplynula bez ohľadu na to, či úpadca prevzal lebo neprevzal predmetné uznesenie o vyhlásení konkurzu. Odvolacia lehota uplynula a doručenie odpisov dokladov nemá za následok vznik novej odvolacej lehoty. Najvyšší súd preto odvolanie úpadcu ako oneskorene podané odmietol.“

12. V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie práva na súdnu ochranu, resp. spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07). Z tohto pohľadu ústavnému súdu neostáva iné než konštatovať, že uznesenie najvyššieho súdu a dôvody, ktoré k jeho výroku viedli, neboli spôsobilé žiadnym spôsobom zasiahnuť do označeného práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie. Sťažovateľ odvodzoval začatie plynutia lehoty na odvolanie od doručenia dokladov zo súdneho spisu (vrátane napadnutého uznesenia) po viac než dvoch rokoch od právoplatnosti uznesenia najvyššieho súdu, ktorým bolo jeho prvé odvolanie proti totožnému uzneseniu o vyhlásení konkurzu odmietnuté. Takýto výklad začatia plynutia odvolacej lehoty je neprijateľný a nemá oporu v žiadnom ustanovení Občianskeho súdneho poriadku ani zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, v režime ktorého prebieha konkurz na majetok sťažovateľa. Z uvedeného dôvodu nemožno považovať uznesenie najvyššieho súdu za arbitrárne, nezákonné a ani za nedostatočne odôvodnené. Keďže v súvislosti s týmto uznesením ústavný súd nezistil pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ani len možnosť prípadného

porušenia označených práv sťažovateľa, ktorej reálnosť by mohol preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú odmietol.

13. Ústavný súd s ohľadom na princíp subsidiarity (čl. 127 ods. 1 ústavy) nemal právomoc preskúmať postup krajského súdu, pretože na jeho preskúmanie mal právomoc v rámci riadneho inštančného postupu najvyšší súd. Avšak ústavný súd reagujúc na sťažnostné námietky považuje za potrebné uviesť toto:

Platné procesné predpisy v čase doručovania uznesenia o vyhlásení konkurzu sťažovateľovi (december 2005) nevyklúčovali uplatnenie fikcie doručenia v prípade doručovania tohto uznesenia. Právny názor sťažovateľa týkajúci sa nemožnosti náhradného doručenia (ktorý predkladá analogicky k upovedomeniu o začatí exekúcie podľa § 49 Exekučného poriadku) je preto mylný, a preto nemožno konštatovať ani možnosť porušenia označených práv sťažovateľa postupom krajského súdu. V kontexte s uvedenou sťažnostnou námietkou však ústavný súd musí poukázať aj na to, že z obsahu konkurzného spisu je bez pochybností zrejmé, že sťažovateľ v celom konkurznom konaní maril doručovanie súdnych zásielok, a to už v čase pred vyhlásením konkurzu na jeho majetok (napr. č. 1. 57). V tejto súvislosti je zrejmé, že sám svojím obštrukčným správaním spôsobil uplatnenie fikcie doručenia aj v prípade uznesenia o vyhlásení konkurzu, a keď za týchto okolností podal dvakrát oneskorene podané odvolanie, nemožno hovoriť o zásahu do jeho práva na spravodlivé súdne konanie. K tvrdenému pochybeniu tak krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu, ktoré sťažovateľ vidí v tom, že nebol vyzvaný na doplnenie odvolania, ústavný súd stručne dodáva, že vo svetle uvedených okolností tejto právnej veci je táto námietka zjavne neopodstatnená. Závery nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 128/07 tiež nie sú použiteľné, pretože v tomto prípade išlo o odmietnutie odvolania pre absenciu zákonných náležitostí a ich nedoplnenie v zákonnej lehote, a nie ako oneskorene podaného.

14. K namietanému porušeniu základného práva na zákonného sudcu v konaní pred krajským súdom

Podľa judikatúry ústavného súdu je zákonným sudcom sudca určený v súlade s rozvrhom práce (m. m. II. ÚS 118/02, II. ÚS 119/02). V súvislosti s touto sťažnostnou námietkou však ústavný súd konštatuje, že nemal právomoc na jej meritórne preskúmanie, pretože ju sťažovateľ mohol uplatniť v rámci systému opravných prostriedkov pred všeobecnými súdmi. In concreto, túto námietku sťažovateľ mohol uplatniť najmä v odvolaní proti uzneseniu o vyhlásení konkurzu, ktoré však podal oneskorene (v dôsledku vlastného nesúčinnostného konania), a preto bolo najvyšším súdom odmietnuté. To však nezakladá právomoc ústavného súdu o tejto námietke meritórne konať a rozhodovať, pričom absencia právomoci bola dôvodom odmietnutia sťažnosti v tejto časti. Bez ohľadu na uvedené však ústavný súd uvádza, že ak konajúca sudkyňa v konkurznom konaní sťažovateľa bola určená v súlade s rozvrhom práce príslušného súdu, nemožno hovoriť o zásahu do základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy.

15. K namietanému porušeniu základného práva na zákonného sudcu v konaní pred okresným súdom

Aj vo vzťahu ku konaniu pred okresným súdom o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov platí, že právomoc na meritórne preskúmanie dodržania základného práva sťažovateľa na zákonného sudcu mali všeobecné sudy v rámci riadneho inštančného postupu. In concreto, túto námietku sťažovateľ aj uplatnil v odvolaní proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 2 C 46/08 z 18. septembra 2009 o uložení poriadkovej pokuty, pričom sa s ňou vysporiadal odvolací Krajský súd v Trnave v uznesení sp. zn. 24 Co 395/2009 zo 6. apríla 2010, kde o. i. konštatoval, že: „... aj v tomto prípade je nutné konštatovať, že jeho odvolanie (sťažovateľa, pozn.) nebolo dôvodné, lebo je síce pravdou, že zákonnou sudkyňou bola JUDr. M., ale opatrením č. 1 k Rozvrhu práce na rok 2008 zo dňa 14.1.2008 vzhľadom na nerovnomernú zaťaženosť sudcov na Okresnom súde v Skalici bolo prerozdeľované viacero vecí a predmetná vec pripadla do oddelenia Mgr. J. B.“ Námietka odňatia zákonnému sudcovi tvrdená sťažovateľom okrem odvolacieho

dôvodu zakladá aj dovolací dôvod [§ 241 ods. 2 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku] a súčasne prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. g) Občianskeho súdneho poriadku, čo tiež vylučuje právomoc ústavného súdu o nej konať a rozhodnúť. Nedostatok právomoci ústavného súdu bol takto dôvodom na odmietnutie sťažnosti aj v tejto časti. Aj tu však ústavný súd nad rámec potreby uvádza, že okolnosti predmetnej veci nenasvedčujú opodstatnenosti tejto námietky sťažovateľa.

16. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti pri jej predbežnom prerokovaní neprichádzalo do úvahy rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti by bolo vyhovené (zrušenie uznesenia najvyššieho súdu, vrátenie veci na ďalšie konanie). Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o navrhovanom dočasnom opatrení nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júna 2010